

Financieringsstrategie

Programma wervengebied

Financieringsstrategie
Programma Wervengebied
Datum: maart 2022
Versie: 1.0 - definitief

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en opdracht

De werven in Utrecht maken deel uit van het middeleeuwse havencomplex dat dwars door de stad loopt. Het monumentale erfgoed is 900 jaar oud en heeft beter beheer en onderhoud nodig om het te behouden en te gebruiken. Daarnaast is er herstel van schade nodig voor het behoud van erfgoed en het voorkomen van onveilige situaties.

Werven, muren, kelders, water en wegen zijn allemaal nauw verweven. Hetzelfde geldt voor het eigendom van bewoners, ondernemers en gemeente. Bij het behoud en herstel is dus een samenhangende aanpak en een goede samenwerking tussen de verschillende partijen in het gebied noodzakelijk. In deze samenwerking moeten verantwoordelijkheden en afspraken over beheer en herstel duidelijk zijn.

In de afgelopen periode is duidelijk geworden dat we de komende decennia structureel werk moeten maken van het behoud van dit bijzondere erfgoed en moeten nadenken over de financiële consequenties van deze opgave.

Bij het vaststellen van het programmaplan wervengebied heeft de raad in juli 2021 besloten het college opdracht te geven om een financiële strategie uit te werken voor de dekking van de kosten voor de uitvoering van het programmaplan wervengebied voor de periode van 2024 tot circa 2050. Deze strategie betrekken we als knelpunt bij besluitvorming over het meer jaren investeringsprogramma en de programmabegroting 2023. Besluitvorming over de dekking van het uitvoeringsprogramma voor 2024 en 2025 wordt dan ook daarbij betrokken. Voor de periode 2021-2023 is al dekking.

In het raadsvoorstel is tevens opgenomen:

- Over 30 jaar zijn naar verwachting alle wal- en kluiswanden en kelders hersteld. Daarna kunnen deze muren weer 100 jaar mee. Ongeveer iedere 30 jaar is groot onderhoud nodig.
- De totale kosten voor de gemeente en (kelder)eigenaren samen wordt ingeschat op 450 tot 550 miljoen euro.
- Om de opgave te financieren is een structurele financiering nodig, waarbij duidelijk wordt welk deel te activeren is en welk deel ten laste van de exploitatie komt.
- We faciliteren de eigenaren met de financiering (voortfinanciering, subsidies, leningen). Het streven is het wegnemen van eventuele financiële belemmeringen om de investering te doen.
- We zullen initiatief nemen om, mede namens de eigenaren, met medeoverheden en de nutsbedrijven afspraken te maken over het voorkomen van schade, over hun bijdrage aan het herstel van eerder ontstane schade en het benutten van kansen om werk-met-werk te maken.
- Jaarlijks wordt een vierjarenuitvoeringsplan gemaakt door het toevoegen van een jaar en het bijstellen van het vigerende uitvoeringsplan.
- Er wordt aangesloten op de recent vastgestelde nota Beheer openbare ruimte.

2 Raming Programma Wervengebied

2.1 De opgave

Met de scope zoals opgenomen in het programmaplan worden de totale kosten voor de gemeente en (kelder)eigenaren voor de periode 2021-2050, ingeschat op €450 tot €550 miljoen euro. Dat betekent dat de gemiddelde kosten ongeveer €15 miljoen per jaar zijn. In het programmaplan is een onderbouwing van die inschatting opgenomen. Het betreft een grove raming die op basis van de vierjarenuitvoeringsplannen steeds verder wordt verfijnd. De kosten binnen die onderdelen zijn ruwweg bouwkosten, voorbereidings- en begeleidingskosten en een risicoreservering. De opgave van het programma wordt door de samenhang en de samenwerking integraal en van gevel tot gevel benaderd.

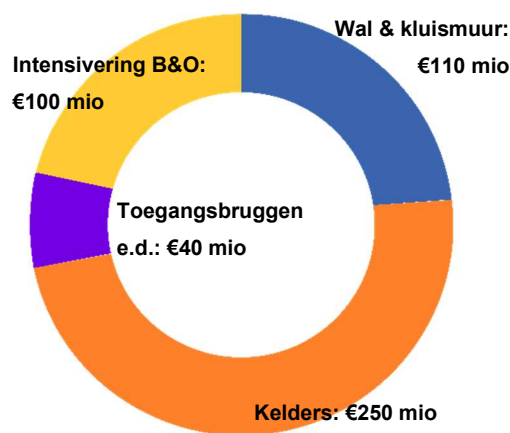
Herstel

Om de staat van het erfgoed te verbeteren en het voor de toekomst te behouden, moeten we groot onderhoud verrichten aan de kelders, wal- en kluismuren en toegangsbruggen. Ook moet ontstane schade worden hersteld. Voor het gebruik als woon-/werkruimte helpen we eigenaren de kelders waterdicht te maken en te houden. Het herstel van de wal- en kluismuren gaat in een tempo van gemiddeld 100 meter per jaar. De komende 30 jaar pakken we gemiddeld 35 kelders per jaar aan. In het uitvoeringsplan 2022-2025 worden de opgave en de benodigde stappen nader beschreven.

In het programmaplan is een eerste inschatting van de kosten voor het herstel, inclusief alle programmakosten, opgenomen. Wal- en kluismuren (WKM) (circa €110 miljoen), kelders (circa €250 miljoen), overige onderdelen zoals toegangs-bruggen (circa €40 miljoen).

Intensiveren van beheer en van samenwerking en voorkomen schade

Een doel van het programma is het beter invullen van de burenplicht en maatschappelijke zorgplicht door de gemeente. Dat begint ermee dat de gemeente haar eigen taken in het wervengebied goed uitvoert en daarop aanspreekbaar is: het beheer van het gebied, herstel van werven, muren en kelders. We maken vaart met maatregelen om schade aan erfgoed te voorkomen, waaronder aanvullende maatregelen tegen te zwaar verkeer, en we intensiveren de regie op beheer. Daarbij zorgt de gemeente voor samenwerking en samenhang door het gebied in zijn totaliteit te benaderen, werk met werk te maken en samenwerkingsafspraken te maken met (kelder)eigenaren en beheerders. Dit moet ertoe leiden dat nieuwe meldingen en schades zo veel mogelijk worden voorkomen. Wanneer er toch meldingen binnenkomen, dan zorgen betere interne coördinatie en direct contact met de melder voor een snelle, doortastende afhandeling. De kosten voor extra beheer onderhoud, samenwerking en handhaving worden ingeschat op circa €100 miljoen.

2.2 Niet in de scope

In de raming van het programmaplan zijn niet de reguliere onderhoudskosten voor de kelders en muren meegenomen. Het gaat onder meer om het beheer van de openbare ruimte (schoonhouden),

schilderwerk en voegen en het reinigen van de afwatering. Ook het beheer aan de waterbodem en het schoonhouden van de gracht is geen onderdeel van de raming van het programma.

In het programma zijn alleen de toegangsbruggen naar de woningen en bedrijfsruimten meegenomen. De overige bruggen, die straten met elkaar verbinden en waar (gemotoriseerd) verkeer over kan gaan zijn geen onderdeel van het programma.

3 Toepassen financiële strategie Nota BOR

De kosten voor de werkzaamheden van het programma worden in de periode 2021-2050 gemaakt. Een groot deel van die kosten kan in 50 jaar financieel worden afgeschreven. Een klein deel, met name de kosten voor intensivering van het onderhoud en handhaving, nemen we mee in de reguliere exploitatie.

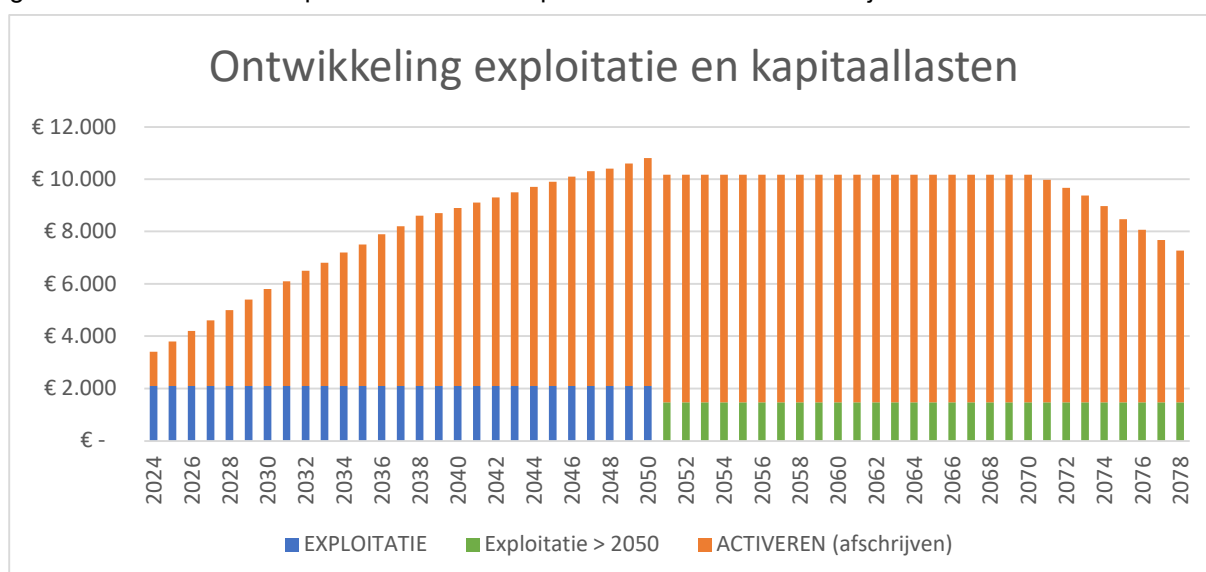
3.1 Toepassen beleid Nota BOR

Op de gemeentelijke eigendommen in de openbare ruimte is de Nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) van kracht. In die nota is in beeld gebracht wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte, gebaseerd op door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus. Een van de elementen in de nota is de financiële strategie waarmee de begroting robuuster wordt gemaakt. Die strategie is ook van toepassing op de eigendommen die we herstellen in het kader van het programma. Een belangrijk onderdeel in de strategie is het activeren van de vervangingsinvesteringen vanaf €0,1 miljoen euro. Door het activeren van de kosten voor de benodigde vervangingsinvesteringen, worden deze kosten verspreid over meerdere jaren en toegerekend aan de jaren van daadwerkelijk gebruik. Deze jaarlijkse afschrijvingskosten noemen we kapitaallasten. Activeren zorgt er daarnaast voor dat de vervanging aan het einde van de levensduur financieel mogelijk is.

De reguliere en geïntensiveerde onderhoudskosten worden ten laste gebracht van de exploitatiebegroting in het jaar waarin de activiteit plaatsvindt.

3.2 Activeren / exploitatie 2021-2100

In de nota BOR is beschreven wat en op welke wijze kan worden afgeschreven. Voor het programma zijn de exploitatie en kapitaallasten in beeld gebracht. Op hoofdlijnen is in onderstaande grafiek gevisualiseerd hoe de exploitatielasten en kapitaallasten er de komende jaren uitzien.

Toelichting activeren en kapitaallasten (afschrijven)

Elk jaar wordt gemiddeld voor €13 miljoen aan werkzaamheden aan herstel uitgevoerd die geactiveerd kunnen worden. Om €13 miljoen te activeren zijn de afschrijvingskosten/kapitaallasten, bij

de huidige rentestand €0,46 miljoen. Omdat elk jaar opnieuw geactiveerd wordt zullen de kapitaallasten tot 2050 elk jaar met gemiddeld €0,46 miljoen toe nemen (oranje). Na 2050 is de opgave van het programma gereed en wordt alleen nog afgeschreven op de eerder gedane investering. Omdat de laatste activiteiten in 2050 plaatsvinden, loopt de afschrijving door tot 2100.

Toelichting exploitatie (niet te activeren kosten)

Kosten voor het aanvullende beheer, onderhoud en aanvullende handhaving kunnen niet worden geactiveerd. Omdat het programmteam deels die activiteiten organiseert, wordt ook een deel van die kosten niet geactiveerd. Daarnaast worden realisatiekosten lager dan €0,1 miljoen niet geactiveerd. In de raming van het programma is meegenomen dat er, inclusief kosten voor de programmaorganisatie kosten, jaarlijks €1,5 miljoen nodig is voor aanvullend beheer en onderhoud en ongeveer €0,5 miljoen voor extra handhaving.

Het programma wervengebied heeft een looptijd van 30 jaar (2021-2050). De exploitatielasten (blauw) voor het organiseren van beheer en behoud eindigen dan. Een deel van de activiteiten in het beheer, onderhoud, toezicht lopen daarna nog door, maar naar verwachting neemt de intensiteit af. De doorlopende exploitatielasten zijn in groen opgenomen.

Waarom 50 jaar

In de nota BOR is opgenomen dat civiele constructies in 50 jaar financieel worden afgeschreven. Kelders en muren zijn civiele constructies dus passen we dit uitgangspunt ook toe op het programma. Ook de bijdrage in de kosten voor het herstel van kelders en muren en de kosten van de programmaorganisatie voor het herstel zijn te activeren en over 50 jaar af te schrijven.

Gemeentelijke kosten en kosten voor anderen

In de grafiek is de totale financiële opgave van het programma opgenomen. Dat betekent dat er in deze visualisatie geen rekening is gehouden met eventuele (beheer)verantwoordelijkheden, met bijbehorende kosten, van andere partijen en eigenaren. Ook een eventuele financiële bijdrage van derden (zoals lobby en/of subsidies) is niet in beeld gebracht omdat we daar op dit moment geen bedrag voor kunnen bepalen. De kolommen worden lager als andere partijen ook kosten dragen en/of als er een bijdrage van derden wordt ontvangen.

Gemeentelijke kelders

De kelders in gemeentelijk eigendom moeten ook worden hersteld. De vastgoedorganisatie Utrecht (VGU) krijgt, als eigenaar, dezelfde bijdrage vanuit het programma als andere eigenaren. In het kader van de integrale aanpak én om te voorkomen dat zowel de VGU als het programma aparte besluiten over de dekking van herstelkosten aan het college voor gaan leggen en het college weer afzonderlijk aan de raad, nemen wij in onze dekkingsaanvraag de totale kosten voor herstel van gemeentelijke kelders mee. Deze kosten zijn te activeren. De regulier beheerkosten van de kelders en het gereed maken voor exploitatie worden gedragen door de vastgoedorganisatie.

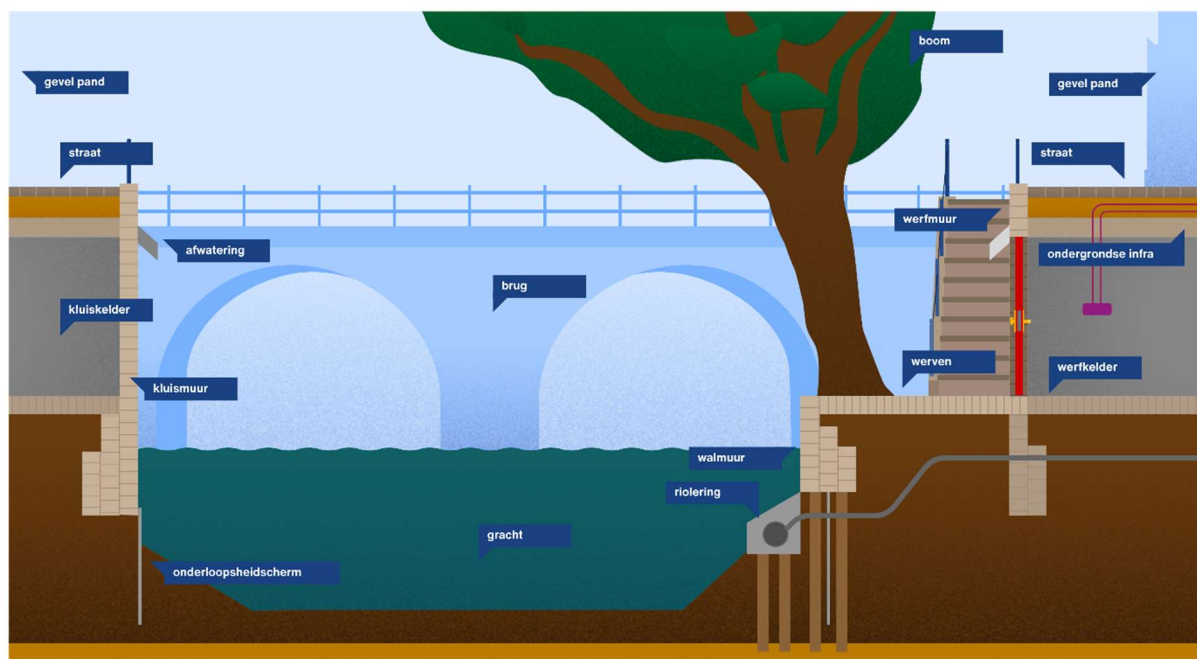
3.3 Bandbreedte raming

Ramingen met een lange doorlooptijd en ramingen voor risicovolle projecten kennen per definitie een grote mate van onzekerheid. Pas na vooronderzoek en soms pas vlak voor de start van de voorbereiding weten we preciezer wat nodig is en wat dat gaat kosten. De raming bij het programmaplan is gebaseerd op ervaringscijfers en inschattingen zoals die in 2021 gemaakt konden worden. In de loop van de jaren zal - op basis van nieuwe ervaringscijfers over aantallen kelders in relatie tot het soort werkzaamheden en meer inzicht in eenheidscijfers - de totale raming steeds preciezer worden.

4 Eigendom en beheerverantwoordelijkheden

Het herstel en behoud van het wervengebied is een complexe opgave. Er zijn meerdere eigenaren en beheerders verantwoordelijk voor de verschillende onderdelen in het gebied, die ook nog eens veel samenhang hebben. In het programmaplan is het advies van de commissie van wijzen in relatie tot eigendom en beheerverantwoordelijkheden opgenomen. Met het programmaplan en het advies van de commissie van wijzen zoeken we naar het juiste evenwicht tussen de verantwoordelijkheden van de gemeente, (kelder)eigenaren en beheerders. Tussen de verschillende aangrenzende constructies zoals muren, werven en funderingen, maar ook met de verschillende objecten zoals kabels en leidingen en bomen is veel samenhang.

Het is zeer lastig om losse onderdelen zonder invloed op andere onderdelen te herstellen. De eigendomsverhoudingen, de samenhang tussen de onderdelen en de complexiteit vragen voortdurend om een goede afstemming.

Figuur: Overzicht verschillende situaties binnen het wervengebied

4.1 Eigendom en objecten

De objecten in het wervengebied zijn in grote lijnen op te delen in de volgende categorieën van eigendom.

Gemeentelijke muren, ondergrondse infrastructuur en openbare ruimte

- Ruim 5 kilometer wal en kluismuur
- Circa 30.000 m² openbare ruimte op de werf
- Circa 80.000 m² openbare ruimte op straat
- 26 toegangsbruggen
- 349 bomen op de werf

- Ongeveer 1.100 waterspuwers voor de afwatering en riolering in de straat, werf en in de gracht
- Breedtebeperkingen
- Openbare verlichting en ander straatmeubilair, zoals paaltjes en relingen.

Nutsbedrijven en het waterschap

- 2,75 kilometer gracht, inclusief waterdiepte en waterbodem
- Kabels en leidingen in de straat en in de werf van diverse partijen

Particulier eigendom

- Ruim 880 particuliere kelders, van circa 700 eigenaren
- Circa 200 meter watergevel

Gemeentelijke kelders

- Ca 60 kelders en mogelijk 9 spook- en 18 weeskelders

4.2 Beheerverantwoordelijkheid

Eigendommen vragen om beheer, zeker bij erfgoed draagt goed beheer bij aan het behoud op de lange termijn. Vanwege de onderlinge afhankelijkheid binnen het wervengebied is wederkerigheid zeer belangrijk. Dit betekent dat deelname aan de samenwerking voor de gemeente, maar ook voor (kelder)eigenaren niet vrijblijvend is: we zijn allemaal afhankelijk van elkaar. Bovendien draagt wederkerigheid bij aan vertrouwen binnen de samenwerking. De grote opgave van het programma kan simpelweg alleen worden gerealiseerd wanneer we goed samenwerken. Dit betekent ook dat er een besef van gezamenlijke verantwoordelijkheid moet zijn.

Unieke situatie in het wervengebied

In het advies van de commissie van wijzen en in het programmaplan is het basisprincipe opgenomen dat in beginsel elke eigenaar verantwoordelijk is voor de goede en veilige staat van zijn eigendom, en dus moet zorgen voor tijdig en voldoende onderhoud. Een tweede uitgangspunt is dat de veroorzaker van schade deze schade ook vergoedt.

In het wervengebied is echter een unieke situatie ontstaan: veel keldereigenaren hebben hier de gemeente als 'drievoudige buur', namelijk door de weg als bovenbuur, de kluis- en werfmuur als voorbuur en de fundering als 'onderbuur'. En dan beheert de gemeente ook nog kelders die grenzen aan andere kelders, zodat ze ook een 'echte buur' is. De eigenaren van kabels en leidingen beheren de kabels op en voor de kelder. Het waterschap beheert de waterkwaliteit en het peilbeheer. De verschillende onderdelen hebben invloed op elkaar waardoor de beheerverantwoordelijkheden complex zijn. Het toedelen van kosten als gevolg van schade is daardoor ook complex.

We zijn bezig met het maken van afspraken met (kelder)eigenaren voor samenwerking in het herstel van het wervengebied. Afspraken met financiële gevolgen voor de gemeente worden meegenomen in het vierjarenuitvoeringsplan.

5 Financieringsbronnen

5.1 Subsidie Rijk, provincie, Europese Unie

Er is een onderzoek gestart naar subsidiemogelijkheden bij de Europese Unie, het Rijk en de provincie. We hebben een gespecialiseerd bureau gevraagd een scan te maken van alle mogelijke subsidies bij medeoverheden. Daaruit komt naar voren dat er beperkte subsidiemogelijkheden zijn die gericht zijn op restauratie. De meeste subsidies zijn primair gericht op andere opgaven zoals duurzaamheid, klimaatadaptie en energietransitie. Het Rijk heeft een subsidiemogelijkheid voor woonhuizen en bij het Rijk en de provincie bestaan regelingen voor niet-woonhuizen met een rijksmonumentstatus.

Voor nationale en Europese subsidies moet worden aangesloten bij bredere opgaves op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptie en energietransitie. Daarvoor is het wervengebied een te klein gebied en wordt onvoldoende voldaan aan de voorwaarden. Het wervengebied kan wel worden betrokken in stedelijk opgaven waarbij een beroep wordt gedaan op nationale en Europese subsidies.

Subsidie Woonhuismonumenten

Bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) kunnen eigenaren subsidie voor restauratie van rijksmonumenten met een woonfunctie aanvragen. Het subsidiepercentage bedraagt momenteel 38% van de kosten, met de kanttekening dat niet alle kosten subsidiabel zijn. De gemeente staat in contact met de RCE over de subsidie woonhuismonumenten, we onderzoeken hoe de gemeente keldereigenaren bij deze subsidie kan faciliteren.

Subsidie Niet-woonhuismonumenten

Voor de niet-woonhuismonumenten is er voor eigenaren de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM). Het gaat om een subsidie voor rijksmonumenten op basis van een aanvraag voor een zesjarenonderhoudsplan. De subsidie bedraagt maximaal 60%, bij bedrijfsmatige panden maximaal 40% (met daarnaast fiscale mogelijkheden). Knelpunt is de grote overvraag in 2020 en 2021 (afgelopen jaar 41 miljoen) waardoor een aanzienlijk deel van de aanvragen moest worden afgewezen.

Parelfonds provincie Utrecht:

De provincie Utrecht verstrekt vanuit het Parelfonds subsidies gericht op rijksmonumenten, geen woonhuismonumenten, voor restauratie. Voorrang hebben historische buitenplaatsen, kerken en industrieel erfgoed. Dat geldt ook voor rijksmonumenten met een maatschappelijke functie, maar wel in combinatie met duurzaamheidsmaatregelen, die van belang zijn in de provinciale gebiedsaanpak en de regionale spreiding binnen de provincie.

5.2 Lobby

De gemeente Utrecht is sinds 1948 eigenaar van de werven en de werf- en kluismuren. Door de Tweede Wereldoorlog raakte een groot deel in verval. Het stadsbestuur heeft toen het eigendom overgenomen van particuliere eigenaren. In de decennia die volgden, werden er kostbare restauratiecampagnes opgezet. Met financiële steun van het Rijk en de provincie Utrecht zijn in de jaren vijftig en zeventig lage walmuren en de werf- en kluismuren hersteld. In 2008 ontving de gemeente een Kanjersubsidie (OCW) voor het onderhoud aan de lage walmuren. De gemeente, provincie en het Rijk hebben in het verleden bij herhaling samengewerkt om aan het kostbare

onderhoud van het historische wervengebied bij te dragen. Op dit moment zijn er zeer beperkt subsidiemogelijkheden bij de provincie en het Rijk.

Op initiatief van Utrecht wordt een samenwerking opgezet met steden met historische waterinfrastructuur. Ook deze steden hebben een herstelopgave die ze niet zelfstandig kunnen dekken. Om aandacht te vragen voor deze landelijke opgave wordt een gezamenlijke strategische lobbyagenda opgesteld. Op ambtelijk niveau is er inmiddels overleg, dat gaat ook op bestuurlijk niveau gebeuren.

Daarnaast is er een lobby voor de unieke Utrechtse opgave. Daarvoor zijn inmiddels gesprekken gevoerd met OCW en met leden van de Tweede Kamer en het Europees Parlement. In de miljoenen nota 2022 is opgenomen “De komende jaren worden investeringen ter waarde van circa 1,5 miljard euro naar voren gehaald op het terrein van BZK en IenW. Voorbeelden hiervan zijn onderhoud aan het spoor en (water)wegen en maatregelen om de veiligheid van (fiets)infrastructuur te verbeteren”. In de vaste commissie van OC&W zijn in november 2021 kamervragen gesteld over de mogelijkheden voor een financiële bijdrage van het Rijk aan de opgaven in het wervengebied. Demissionair minister Van Engelshoven heeft op dat moment aangegeven dat subsidies voor kanjermonumenten zoals de werven aan een volgend kabinet zijn.

5.3 Waterdicht maken en schade herstel

Subsidie waterdicht maken

Conform besluitvorming door de raad komt er een subsidie voor 50% van de kosten voor het waterdicht maken van een kelder. De precieze invulling en werking van de subsidie werken we nog nader uit. Het bedrag dat met het waterdicht maken gemoeid is, is opgenomen in de totale raming van het wervengebied.

Herstelplannen en schadeafhandeling

We bekijken welke mogelijkheden er zijn om in overleg met het schadeloket en eigenaren in geval van een schademelding te komen tot concrete herstelafspraken in plaats van een losse schadevergoeding. Er worden dan afspraken gemaakt over bijdrage van de gemeente aan het herstel van schade en over de verdeling van kosten en een mogelijke combinatie met subsidies voor andere (herstel) werkzaamheden. De kosten voor het herstel zijn reeds in de raming en de risicoreservering opgenomen en worden in het vierjarenuitvoeringsplan meegenomen.

Schade door verkeer, wortels of instabiliteit funderingen

De raad heeft besloten het herstel van schade aan kelders die is ontstaan door te zwaar verkeer, door de instabiliteit van funderingen van wal- en kluismuren en door boomwortels te betalen. Deze kosten worden meegenomen in het vierjarenuitvoeringsplan.

Om te komen tot een eenduidige, eenvoudige en eerlijke werkwijze voor het bepalen van schade aan kelders en de verdeling van de kosten voor het herstel tussen gemeente en keldereigenaren werken we samen met keldereigenaren aan onderzoek naar schade aan kelders en schadeoorzaken. Op basis van nader onderzoek worden twee varianten (‘bewijsvermoeden’ en ‘schade-expert’) uitgewerkt en vergeleken. Op basis hiervan wordt een besluit genomen over de wijze van verdeling van de kosten voor het herstel van schade aan kelders.

Bijdrage aan herstel schade door nutsbedrijven en waterschap

Mogelijk is schade ontstaan aan de werven, muren en/of kelders door het aanleggen en onderhoud van kabels en leidingen, verbouwingen en/of keuzes bij het waterbeheer. De raad heeft besloten dat

we het initiatief nemen om vooraf met medeoverheden en de nutsbedrijven collectieve afspraken te maken over het voorkomen van schade aan erfgoed, over hun bijdrage aan het herstel van eerder ontstane schade aan kelders en over het benutten van kansen om werk-met-werk te maken. Individuele eigenaren kunnen gebruik maken van de resultaten van gesprekken die de gemeente daarover gaat voeren. Hiermee ondersteunen we keldereigenaren en voorkomen we dat individuele keldereigenaren in gesprek moeten gaan met de verschillende medeoverheden en nutsbedrijven.

5.4 Fonds(en)

Nationaal en Utrecht Restauratiefonds

Eigenaren kunnen voor restauratie van rijksmonumenten financiering via een voordelige lening aanvragen bij het Nationaal Restauratiefonds (NRF).

Vanuit het Utrechts Restauratiefonds worden in samenwerking met het NRF, sinds 2006, ook voordelige leningen voor restauratie van gemeentelijke monumenten (en beeldbepalende panden in beschermde stadsgezichten) verstrekt. De gemeente, afdeling Erfgoed, bepaalt op basis van een ingediend plan de hoogte van de lening, het NRF verstrekt formeel de lening en zorgt voor de financiële afhandeling, inclusief een hypothecaire akte met de aanvrager. Het Utrechts Restauratiefonds is beleidsmatig niet ingericht op de grote en specifieke opgave waar het programma voor staat.

Wervenfonds

We verkennen de mogelijkheid van een speciaal restauratiefonds voor de werven: een Wervenfonds. Dat fonds zou zowel subsidies als leningen kunnen verstrekken (vergelijkbaar met het Utrechts Restauratiefonds) aan eigenaren van werfkelders. Wellicht is het een mogelijkheid om dit in samenwerking met het Nationaal Restauratiefonds en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed te doen. De dekking van een Wervenfonds zal grotendeels worden verzorgd door de gemeente. We onderzoeken of ook andere partijen kunnen bijdragen. Bij overige bijdragen kan worden gedacht aan een eigen bijdrage door toeristen, passanten in boten en andere bezoekers van de stad, of aan bijdragen vanuit bedrijven of bewoners die het wervengebied willen behouden. Eventuele bijdrage aan herstel van andere overheden, zoals het waterschap, zouden ook in dit fonds kunnen landen.

5.5 Samenvattend: Faciliteren van de eigenaren

We willen keldereigenaren de komende jaren actief faciliteren en eventuele financiële belemmeringen wegnemen om te investeren in herstel. We huren in 2022 een bureau in om eigenaren te ondersteunen bij subsidie- en financieringsaanvragen.

Kennis over subsidies en leningen zal in de loop van 2022 worden gedeeld. Dat draagt bij aan de eerste stap op weg naar een kenniscentrum waar eigenaren alle informatie kunnen vinden over oorzaken van schade, onderhoud aan kelders, mogelijkheden voor schadeherstel, kosten en subsidies. Daarna volgen periodiek toevoegingen.

De gemeente zal zelf subsidie voor het waterdicht maken geven en mogelijk via een Wervenfonds subsidies en leningen geven op basis van een herstelplan. Daarnaast gaan we het gesprek aan over herstelmaatregelen bij schade en een bijdrage aan herstelplannen.

De onderzoeks- en inspectiekosten bij schade, ernstige lekkage en in de voorbereiding waar we werken aan de werf en kluiswanden zijn voor rekening van de gemeente. We gaan met medeoverheden en de nutsbedrijven collectieve afspraken te maken over het voorkomen van schade aan erfgoed, over hun bijdrage aan het herstel van eerder ontstane schade aan kelders en het benutten van kansen om werk-met-werk te maken.